

«Σύστημα “Μέντορας/Φιλαράκι”»

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για μαθητές
πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας
εκπαίδευσης με στόχο την ομαλή
ένταξη μαθητών σε καινούργιο
σχολικό περιβάλλον

Αναλυτική Παρουσίαση
Εκπαιδευτικού Προγράμματος

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:

KINDLING A BETTER WORLD

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΚΜΟΠ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ/ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	3
ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Σύστημα Μέντορας/Φιλαράκι»	3
ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	4
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	5
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	5
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	5
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	5
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	6
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	7
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	8

ΤΟ ΚΜΟΠ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ/ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Το Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού (ΚΜΟΠ) είναι μη κυβερνητική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1977 με σκοπό τη στήριξη ατόμων που απειλούνται ή διαβιούν κάτω από συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού, την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών για την κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη ανέργων και ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, την δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων για παιδιά και νέους, την επιστημονική έρευνα και την παροχή τεχνογνωσίας σε θέματα κοινωνικής πολιτικής.

Ανάμεσα στις δράσεις του ΚΜΟΠ, βρίσκεται και η υλοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων με σκοπό την υποστήριξη και ένταξη της μειονότητας προσφύγων/μεταναστών στην ελληνική κοινωνία. Ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι το Integrated, στόχος του οποίου είναι η ενίσχυση και βελτίωση της συμπερίληψης των νεοαφιχθέντων παιδιών προσφύγων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέσω της δημιουργίας και πιλοτικής χρήσης ενός μοντέλου εκπαιδευτικής στήριξης. Ανάλογο πρόγραμμα είναι το MEDIS, με στόχο την ενίσχυση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε ένα πολύγλωσσο πλαίσιο για την καλύτερη ένταξη νεοαφιχθέντων παιδιών μεταναστών και προσφύγων στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τέλος, το έργο E-COURSE στοχεύει στην ενίσχυση της πρόσβασης, συμμετοχής και της μαθησιακής επίδοσης των νεοαφιχθέντων παιδιών μεταναστών και προσφύγων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιταλία, την Ολλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία και την Κύπρο, καθώς και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε κοινωνίες υποδοχής. Το έργο E-COURSE αναμένεται να ενισχύσει τις δεξιότητες των εκπαιδευτικών και του προσωπικού των σχολείων παρέχοντάς τους πολύτιμα εργαλεία για την αντιμετώπιση των μαθησιακών αναγκών των παιδιών μεταναστών και προσφύγων.

Το ΚΜΟΠ έχει, επίσης, και εμπειρία στην εκπαίδευση παιδιών και εκπαιδευτικών μέσω του εκπαιδευτικού προγράμματος «Μαθαίνω να ζω Χωρίς Εκφοβισμό», το οποίο υλοποιεί εδώ και τρία συνεχόμενα σχολικά έτη (από το 2016), έχοντας λάβει την σχετική άδεια από το ΥΠΕΠΘ και το ΙΕΠ. Το πρόγραμμα στοχεύει στην καταπολέμηση του σχολικού και διαδικτυακού εκφοβισμού.

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Σύστημα Μέντορας/Φιλαράκι»

Το πρόγραμμα «Σύστημα Μέντορας/Φιλαράκι» απευθύνεται σε μαθητές Ε' και ΣΤ' δημοτικού, Α', Β' και Γ' γυμνασίου, και υλοποιείται από τους εκπαιδευτικούς των τάξεων αυτών, και στοχεύει στο να συνεισφέρει στην ομαλότερη ένταξη των παιδιών που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες όπως μετανάστες/πρόσφυγες ή Ρομά στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας, και παράλληλα στην ευρύτερη κοινωνική τους προσαρμογή. Επίσης, το σύστημα αυτό μπορεί να εφαρμοστεί ώστε να ενταχθούν ευκολότερα νέοι μαθητές που έρχονται στο σχολείο. Έτσι μπορεί να εφαρμοστεί καθολικά στην Α' Γυμνασίου του σχολείου και/ή σε μαθητές που έρχονται από μεταγραφή. Τέλος, μπορεί να εφαρμοστεί στοχευμένα σε παιδιά που αντιμετωπίζουν κάποια δυσκολία κοινωνικής φύσεως στο χώρο του σχολείου όπως εκφοβισμό ή δυσκολία δημιουργίας φιλικών σχέσεων. Αυτά τα παιδιά

μπορούν να βρουν καθοδήγηση μέσω των μεγαλύτερων μαθητών ώστε να αρχίσουν να ανοίγονται κοινωνικά και να νιώσουν το σχολείο ως λιγότερο εχθρικό περιβάλλον. Εκτιμάται ότι αυτές οι ηλικίες είναι οι πιο ευαίσθητες όσον αφορά την ένταξη των παιδιών σε ένα νέο σχολικό περιβάλλον, και είναι οι ηλικίες όπου τα παιδιά είναι σε θέση να κατανοήσουν την διαφορετικότητα της κοινωνικής ταυτότητας που πηγάζει από τις κοινωνικές και πολιτισμικές διαφορές. Προτείνεται να χρησιμοποιηθεί ο όρος «Μέντορας» για τους μαθητές των τριών τάξεων του γυμνασίου, και ο όρος «Φιλαράκι» για τους μαθητές δημοτικού.

Επιπροσθέτως, αναγνωρίζεται η ανάγκη των εκπαιδευτικών να διαθέτουν εργαλεία με βάση τα οποία να βοηθήσουν την ένταξη των προαναφερθέντων μαθητών στα σχολεία, και να παρέχουν στήριξη τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.

Το παρόν πρόγραμμα έχει πάρει έγκριση υλοποίησης από το ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2019-2020, ως μέρος ενός μεγαλύτερου εκπαιδευτικού προγράμματος με τίτλο «Ο Κόσμος Σου ο Κόσμος Μας» (Φ16/183488 /Δ2), η οποία επισυνάπτεται στον φάκελο της πρότασης.

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα διαρκεί μία διδακτική ώρα και αποτελείται από μία καλή πρακτική την οποία μπορεί να εφαρμόσει ο κάθε εκπαιδευτικός στην τάξη του.

Η καλή πρακτική με τίτλο: «**Μέντορας/Φιλαράκι**», στοχεύει στο να δημιουργήσει μέσα στην σχολική κοινότητα δεσμούς αλληλεγγύης και φιλίας μεταξύ των παιδιών εισάγοντας τον θεσμό του μέντορα-παιδιού υποστηρικτή (συνήθως μεγαλύτερου παιδιού) και του υποστηριζόμενου (συνήθως μικρότερου σε ηλικία παιδιού)¹ (Garringer & Jucovy, 2007)

Αρχικά γίνεται μία μικρή αναφορά στην εισαγωγή του ρόλου του μέντορα μέσα από τα Ομηρικά έπη και δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να μάθουν για τον ρόλο που είχαν συγκεκριμένοι χαρακτήρες στα έπη και τη σημασία τους.

Εξηγούνται από τον εκπαιδευτικό οι λόγοι για τους οποίους με το να γίνει κάποιος μέντορας, βοηθάει τα υποστηριζόμενα παιδιά να προσαρμοστούν όχι μόνο στο νέο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά και να βοηθηθούν σε προσωπικά τους ζητήματα.

Το πρόγραμμα «Μέντορας/Φιλαράκι» προσαρμοσμένο για παιδιά πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σχετίζεται με τη δημιουργία ζευγαριών μαθητών/τριών, ενός/μίας μεγαλύτερης και ενός/μίας μικρότερης ηλικίας παιδί, που θα συναντιούνται τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο εβδομάδες και θα συζητούν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο/η μικρότερος/η μαθητής/τρια στα μαθήματα ή σε συμπεριφορές με φίλους και συμμαθητές. Στην διαδικασία αυτή βοηθάει ένας εκπαιδευτικός με συμβουλές και τους δύο.

Στον φάκελο της υποβολής θα βρείτε το αρχείο με την αναλυτική περιγραφή της καλής πρακτικής προς τους εκπαιδευτικούς, με όλους τους στόχους και τα στάδια για την καλύτερη κατανόησή τους, καθώς και το αρχείο με την απλουστευμένη εκδοχή της πρακτικής, την οποία θα μοιράσουν στους μαθητές τους κατά την υλοποίηση της πρακτικής στην τάξη, από τους ίδιους.

---

¹ Πηγή: Take Stock in Children, 2005

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Για την εκπαίδευση των μαθητών, απαιτείται μόνο η χρήση φωτοτυπιών.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η διάρκεια της εκπαίδευσης είναι μία διδακτική ώρα για τους υποστηριζόμενους μαθητές (μικρότερης ηλικίας) και μία ώρα για τους μέντορες/φιλαράκια (μεγαλύτερης ηλικίας). Οι δύο εκπαιδεύσεις ενδέχεται να πραγματοποιούνται είτε μεμονωμένα, είτε και ταυτόχρονα εάν πραγματοποιηθεί διαλογή ενδιαφερόμενων μαθητών προηγουμένως, ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε σχολικής μονάδας. Μετά το πέρας των εκπαιδεύσεων, γίνεται η επιλογή ζευγαριών, με την βοήθεια των εκπαιδευτικών.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Ο αριθμός των μαθητών/τριών που θα συμμετέχουν σε κάθε εκπαίδευση προτείνεται να είναι ο αριθμός της εκάστοτε τάξης. Σε περίπτωση που κριθεί από το σχολείο να πραγματοποιηθεί διαλογή μαθητών αρχικά, και μετά να διεξαχθεί μία καθολική εκπαίδευση, ο προτεινόμενος αριθμός μαθητών συνίσταται στους 25-30 μαθητές.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Μετά την υλοποίηση της καλής πρακτικής «Μέντορας/Φιλαράκι» από τους εκπαιδευτικούς, θα μοιράζονται ερωτηματολόγια τόσο στους μέντορες και στους καθοδηγούμενους, όσο και στους εκπαιδευτικούς που την εφάρμοσαν, στα οποία θα αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της πρακτικής από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς (βλ. Παραρτήματα I & II).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Michael Garringer & Linda Jucovy, (2007). *Building Effective Strategies for providing quality Relationships, Youth mentoring in Schools and Communities*. The Hamilton Fish Institute on School and Community Violence & The National Mentoring Center at Northwest Regional Educational Laboratory.

Take Stock in Children, (2005). *The Mentor Toolkit, 110 Mentoring Activities*.

Παράρτημα Ι

Αξιολόγηση για εκπαιδευτικούς/επαγγελματίες της εκπαιδευτικής κοινότητας πάνω στην καλή πρακτική «Μέντορας/Φιλαράκι»

1. Καταρχάς, θα μπορούσατε να περιγράψετε τις σκέψεις σας όσον αφορά αυτή την καλή πρακτική; Πιστεύετε ότι αποκομίσατε νέες γνώσεις ώστε να βοηθήσετε στην ενσωμάτωση νέων μαθητών/τριών στο σχολείο σας;

---

2. Μπορείτε να σκεφτείτε τις δυσκολίες, τις προκλήσεις και τα προβλήματα που σας προβληματίσαν; Πώς τα αντιμετωπίσατε;

---

3. Θεωρείτε ότι το αποτέλεσμα αυτού του προγράμματος θα έχει μακροχρόνια διάρκεια;/Θεωρείτε ότι μία μόνιμη προσαρμογή θα ήταν μακράς διαρκείας; Θα θέλατε να ανανεώσετε τη συμμετοχή σας στο συγκεκριμένο πρόγραμμα;

---

4. Τέλος, αλλά ιδιαίτερα σημαντικό, καταφέρατε να εξασφαλίσετε τη συμμετοχή των γονέων στο πρόγραμμα; Αν ναι, με ποιον τρόπο; Θα μπορούσατε να περιγράψετε με συντομία τα συναισθήματά τους;

Παράρτημα II

Αξιολόγηση για μέντορες/φιλαράκια:

1. Θα μπορούσες να μας περιγράψεις τις σκέψεις σου για το πρόγραμμα «Μέντορας/Φιλαράκι»; Θεωρείς ότι έμαθες κάτι καινούργιο;

---

2. Θεωρείς ότι είχες στη διάθεσή σου αρκετές πληροφορίες και χώρο για την υλοποίηση του προγράμματος (από την πλευρά του σχολείου σου); (βαθμολόγησε από το 1- καθόλου - έως το 5 - όλα όσα χρειάστηκα -)

1   2   3   4   5

3. Μπορείτε να σκεφτείς τις δυσκολίες, τις προσκλήσεις και τα προβλήματα που σε προβλημάτισαν; Πώς τα αντιμετώπισες;

---

4. Κατά τη γνώμη σου, το αποτέλεσμα αυτού του προγράμματος θα έχει μακροχρόνια διάρκεια;/Πιστεύεις ότι μία μόνιμη προσαρμογή θα ήταν μακράς διάρκειας; Θα ήθελες να ανανεώσεις τη συμμετοχή σου στο συγκεκριμένο πρόγραμμα; Θα ήθελες να μας προτείνεις κάποιες αλλαγές ή ιδέες για την μετέπειτα υλοποίηση του προγράμματος «Μέντορας/ Φιλαράκι»; (βαθμολόγησε από το 1 έως το 5)

1   2   3   4   5

Αξιολόγηση για καθοδηγούμενους/ες:

1. Τι βαθμολογία θα έβαζες στο πρόγραμμα που συμμετείχες αλλά και στην αλληλεπίδραση που είχες με τον/τη μέντορα/φιλαράκι σου (βαθμολόγησε από το 1 έως 5);

1   2   3   4   5

2. Αισθάνεσαι ότι σε βοήθησε με κάποιον τρόπο το πρόγραμμα «Μέντορας/Φιλαράκι»;

---

3. Θα σε ενδιέφερε να υιοθετήσεις τον ρόλο του/της μέντορα/φίλου/ης τα επόμενα χρόνια; (βαθμολόγησε από το 1 έως το 5)

1   2   3   4   5